СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXV. Ч. 46. Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 26. лютого, 1927. VOL. XXXV. No. 46. Jersey City, N. J., Saturday, February 26. 1927. THREE CENTS

АМЕРИКА ВСПОКОЮЄТЬСЯ ЗА ВИСИЛКУ АНГЛІЙСЬКОГО КОРАБЛЯ ДО НІКАРАҐВИ

ВАШИНГТОН, 24. лютого. — Американський уряд, який був учора занепокоєний акцією англійського уряду, а саме висилкою англійського воєнного корабля на води Нікараґви, дістав нині від Англії запевнення, що Англія вислала сей корабель не на те, щоби висаджувати своїх моряків на сушу Нікараґви, а лишень на те, щоби англійські горожани, які хотіли би втекти з Нікараґви, мали де схоронитися.

Рівночасно англійський уряд запевнив Америку, що Англія далі покладається на Америку, що вона буде заступати інтереси Англії в Нікараґві. Зі своєї сторони американський уряд запевнив Англію, що він далі буде робити все можливе для охорони англійських інтересів.

КЕЛОҐ ПРОТИ ПЛЯНУ СЕНАТОРА БОРИ. — РАДИТЬ СЕНАТОРАМ ЗАПІЗНАТИСЯ ВПЕРЕД З ФАКТАМИ, ЗІБРАНИМИ УРЯДОМ.

ВАШИНГТОН, 24. лютого. — Другою важною подією з поля американсько-нікараґванських відносин є виступ секретаря стейту Келоґа проти пропозиції сенатора Бора, голови комітету сенату для заграничних справ, щоби сенат вислав до латинської Америки комісію для самостійного розслідження фактів. Келоґ противиться такій висилці на тій основі, що сенат покищо ще не завдав собі труду перестудіювати навіть ті факти, які вже є зібрані департаментом стейту та стоять отвором для кождого сенатора.

ПАЛАТА ПОСЛІВ ВИСТУПАЄ ПРОТИ КУЛИДЖА. — КОНҐРЕСМЕНИ ЗА ПОЧИНАННЄМ БУДОВИ ТРОХ ВОЄННИХ КОРАБЛІВ.

ВАШИНГТОН, 24. лютого. — Палата послів ухвалила нині 208 голосами проти 172 починати відразу будову трох воєнних кораблів типу кружляків та визначила на се потрібні гроші. На початок роботи ухвалено 450,000 долярів.

Ся ухвала виразно звернена проти політики Кулиджа, котрий все стояв на тому, що конґрес повинен тільки в засаді признати потребу будови таких кораблів, але не визначувати на се ніяких фондів та не зобовязувати уряду до праці, щоби в сей спосіб не кидати колод під ноги рухови за обмеженнєм морських зоружень.

КЛЕН ПРОГРАВ ПРОЦЕС.

ВАШИНГТОН, 24. лютого. — Найвисший Суд Злучених Держав розглядав нині відклик потайної організації Ку-Клакс-Клена проти вироку суду стейту Джорджії, який заборонив Кленови робити роботу, поки не дістане на се чартеру від стейтового уряду.

Найвисший Суд станув на становищи, що слушність мав державний уряд, бо так постановляє стейтовий закон, а сей закон не противиться ні американській ні стейтовій конституції.

ЗАТОПЛЕННЄ КОРАБЛЯ ЧЕРЕЗ ЗУДАРЕННЄ З ДРУГИМ.

БОЛТИМОР, Меріленд, 24. лютого. — В заливі Чізепік зударилися нині зі собою два кораблі: Сіти оф Анеполис та Сіти оф Ричмонд, оба з того самого підприємства, Чізепік Бей Лайн. Наслідком зударення затонув корабель Сіти о Анеполис.

Після спису людий, на сьому кораблі було сто осіб, а саме 47 пасажирів та 53 мужа корабельної залоги. При перечисленю вира туваних показалося, що всі виратувані, кромі одної панни, Верджині Старкі, пасажирки першої кляси. Всі сі пасажири перейшли з потапаючого корабля на другий, який стояв при потапаючім кораблі весь час для ратовання людий.

Зударенне кораблів наступило серед незвичайно густої мраки в ночі.

СУДДЯ РАДИТЬ ЖІНЦІ, ЯК ПОЗБУВАТИСЯ НЕПРОШЕНИХ КАВАЛЕРІВ.

НЮ ЙОРК, 24. лютого. — Перед одним міським поліційним судом станула нині одна жінка, обжалована за те, що вона заалярмувала пожарну сторожу, хоча не було огню. Обжалована боронилася перед судом тим, що до неї на вулиці пристопили вечером пару мущин, які за ніщо в світі не хотіли від неї відступити. Щоби їх позбутися, вона нарешті впала на плян задзвонити на пожарну сторожу. Напасники, побачивши, що вона робить, справді втекли.

Поліційний суддя покарав її за нарушенне спокою, але порадив їй на будуче в такому случаю не дзвонити на пожарну сторожу, але носити при собі поліційний свисток та свиснути на поліцію.

ПОПОВНИВ ПОДВІЙНЕ ВБИЙСТВО ТА ПРОБУВАВ САМОВБИЙСТВО.

ЕСБЕРІ ПАРК, Ню Джерзі, 24. лютого. — Ернест Рікер, лагідний канцелярійний урядник зі спадкового департаменту стейтового уряду в Трентоні, допустився нині несподівано аж трох поважних злочинів. Коли до його дому підійшла його жінка в товаристві шерифа, щоби доручити йому позов о розвід, він вистрілив з револьвера до неї, вбив її на місци, а відтак те саме зробив з шерифом. Пропавши на кілька годин без сліду, він відтак закликав з одного готелю ґазетних репортерів та розповів їм про свою подію. Опісля стрілив до себе три рази в самовбийчім намірі. Тяжко раненого забрано до шпиталю.

ПРОФЕСОР ЗАСТУПАЄТЬСЯ ЗА ПРАВОМ МЕКСИКА.

НЮ ЙОРК, 24. лютого.— Заходом так званої Протиінтервенційної Ради відбулася тут вчора конференція в справі Мексика й Нікараґви.

Один з чотирох бесідників конференції, Джосеф Чемберлейн, професор Колумбійського університету, виступав в обороні Мексика, заявляючи, що Мексико має право ухвалювати собі такі закони, які воно вважає за відповідні для себе, і Злучені Держави не мають права в се мішатися. Америка має лишень право жадати відшкодовання, якби американських горожан кривджено в порівнанню з мексиканськими.

Другий бесідник, проф. Мун теж обороняв Мексико.

ПОЖАР НАФТОВОГО КОРАБЛЯ.

БЕЙОН, Н. Дж., 23. лютого. — На англійськім нафтовім кораблі Блек Сі, що стояв коло причалу Стендард Ойл Ко., случилася експльозія, від якої цілий корабель станув у полумінни. Вся залога втекла сейчас з корабля, при чому двох відніесло тяжкі попарення. Опісля пожарні лоди відвезли горіючий корабель далеко на море, щоби він не запалив домів або других кораблів.

НЕВДАЧНА ПЕРЕКРАЖА.

НЮ ЙОРК, 23. лютого. — На французькім кораблі Паріс, що недавно приїхав сюди з французького порту Гавру та вступав по дорозі до Плімавта, в Англії, відкрили моряки перекрадаючогося Осипа Егермаєра. Сей мав намір переїхати заяцем з Франції до Англії, але заспав та пробудився аж тоді, як корабель покинув уже Плімавт та їхав до Америки. Корабель мусів уже везти його до Америки, а з Америки назад у Францію.

ВАТИКАН ПРОТИ РОЗОРУЖНОЇ ПРОПОЗИЦІЇ КУЛИДЖА.

РИМ, 23. лютого. — „Оссерваторе Романо", офіціяльний папський орган подає свої погляди на розоружну пропозицію през. Кулиджа. Кажуть, що ті погляди є особистими поглядами самого папи. В тім артикулі піддано пропозицію президента острій критиці. Вказується там на розоружну ватиканську пропозицію з 1917 року, в якій говориться про загальне розоруженне всіх держав на морі і на суши. Оссерваторе каже, що розоруженне мусить бути універсальне, забезпечене взаїмними поруками, а враз з ним має йти всюди духова пропаганда між народами за розоруженнєм.

САМОВБИЙСТВО ЖІНКИ.

У Вербіжи пижнім застрілилася револьвером жінка Дмитра Ковбаснюка с. Миколи в вечір, 15. січня. Муж застав її о 9-тій год. мертвою, а біля неї револьвер. Поліція опечатала дім і веде слідство, чи це справді самовбийство.

ГАРКАВЕНКО БОРЕТЬСЯ В НЮ ЙОРКУ.

Менаджер Гаркавенка Жак Пфефер підписав контракт, що Гаркавенко знова буде боротися в Ню Йорку в Арморі Гол, в понеділок, 28. лютого. На сей раз для Гаркавенка назначений індійський чемпіон в світі принц Вінго, ваги 275 ф. Його заанґажовано спеціяльно для боротьби з Гаркавенком. Він прийде з Каліфорнії. Оголошення появляться у всіх часописах. Борба до побіди.

НА УКРАЇНІ Є 29 МІЛІОНІВ НАСЕЛЕННЯ.

За попередніми відомостями ЦСУ про наслідки загального перепису в містах і селах Харківщини, всього на Україні є 28,934,-297 чол. Слід зазначити, що безумовно, певний процент населення України з тих чи інших причин не був зареєстрований і тому не буде помилкою вважати, що населення України досягає 30 міл. чол.

Із зареєстрованої статорганами скількости населення міського населення є 5,226,620 і сільського — 23,667,677 чол. Щодо числа населення то на першому місці стоять Харківщина (1,592,131 чол.) та Київщина (1,574,219 чол.) Далі йде Дніпропетровщина — 1,290,174 ч., Полтавщина — 1,087,514 чол. та Черкащина — 1,136,870 чол.

Найменше населення з округ України дають такі округи, що в них населення менше, ніж 500,000 чол.: Ізюмщина — 376,-818 чол., Маріупільщина — 413,332 чол., Купянщина — 424,856 чол., Ніжинщина — 470,869 чол., Старобільщина — 480,249 чол.

Характеристичні цифри числа чоловіків і жінок на Україні. За відомостями по 38 округах (без Миколаївщини та Першотравенщини, що по них нема відомостей про розподіл населення за полом) є 13,425,-630 чоловіків та 14,305,384 жінок, себто загальне число жінок приблизно на 1 міл. чол. перевищує число чоловіків.

Окремо по сільському та міському населенню на селі жінок 11,678,160, а чоловіків — 10,956,351 чол.; в місті — жінок 2,627,220, а чоловіків 2,469,279. Таким чином і на селі і в місті жінок є більше ніж чоловіків.

ДЕ ВИХОВУЮТЬСЯ ЗЛОЧИНЦІ В ШИКАГО.

Злочинці в Шикаго виховуються в дістрікті „луп" (осередок міста). Дослідив се проф. Ернест Борджес з шикаґовського університету. Він вирахував, що на кождих 1,000 хлопців, які там виростають, 443 дістаються до поліційних судів.

АЛБЕРТА ЗАРОБИЛА НА ГОРІВЦІ.

Генеральний правник Лімборн предложив 10. лютого соймови Алберти (Канада) звідомлення Контрольної Лікерової Ради. Звідомлення показує, що провінція мала $1,803,552,55 чистого доходу з лікерів за рік 1926. Крім сего комісії прийшло $131,127,75 з продажі пермітів.

ЯК ЖИВЕ 400 ТИСЯЧ ПОЛЯКІВ НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Якщо раніш у радянських органах влади було дуже мало Поляків, то тепер ми маємо на Україні 3,527 членів сільрад Поляків, 185 членів Райвиконкомів, 33 членів окрвиконкомів, 9 Поляків у складі ВУЦВК-у, в міськрадах 242 Поляків.

Через роспорошенність польського населення польські сільради незначною мірою охоплюють його (31%), однак у 138 польських радах, де робота провадиться польською мовою, є 125 тис. Поляків, 29 польських рад у Волинській окрузі обєднані в польський район ім. Мархлевського. Його організація спричинилася до швидкого розвитку культурного й господарського життя населення району. Організація польсільрад сприяла культурній і господарській самодіяльности населення.

За царя (до війни 1914 р.) Поляки зовсім не мали шкіл, де наука викладалася рідною мовою, тепер же польських шкіл в УСРР є понад 337, з них 17 семилітоок, дві с.-г. школи, одна механічна, педтехнікум, 2 радпартшколи. Сітка політосвітустанов теж розвивається (11 клюбів, 88 хат-читалень, 20 книгозбірень, драмстудій). Є дві газети на Україні: селянська „Серп" і молодеча „Глос Młodзєжи".

ПОКЛАДИ БУРОГО ВУГІЛЛЯ.

Колишня одеська губернія також багата великими покладами бурого вугілля.

Поклади бурого вугілля знаходяться переважно на Зінов'євщині. Попереднє обслідування катеринінського, михайлівського, панталівського, балашівського та машоринського покладів вугілля виявило приблизну наявність в 1 міліярд пудів.

Кільограм зіновієвського вугілля має пересічно 2,800 кальорій; кільограм справжнього вугілля середньої якости має не більш 7 тис. кальорій.

Отже поклади, що їх обслідовано, мають до 400 міліонів пудів повноцінного, так званого, умовного палива. Ще не обслідувано володимирівські та головківські поклади, що також мають великі запаси бурого вугілля.

Це питання набуває тим більш важливого значіння, що при електрифікації мають на увазі використовувати для видобутку енергії зіновієвське буре вугілля.

ҐУТРІ ПРИВЕРТАЄ ТАНЦІ В ЦЕРКВІ.

В протестантській епископальній церкві в Ню Йорку привернув парох др. Ґутрі ритуалістичні танці, які був заказав два роки тому. Чотири дівчині і шість хлопців, прибраних в леґенькі одіння, танцювали в неділю, 13. лютого, в церкві підчас вистави, яка мала служити за богослуження. Др. Ґутрі був запровадив танці в церкві вже три роки тому, та після перепалки зі своїм зверхником, епископом Менінґом, закинув їх.

ВЕЛИКИЙ БІЙ ПЕРЕД ВОРОТАМИ ШАНҐАЮ

ШАНҐАЙ, 24. лютого. — Ґенерал Сун, який донедавна був володарем території, яка обнимала пять провінцій і мала понад 110,000,000 населення, по послідній програній зійшов зі сцени. Кажуть, що покинув армію і всі свої пляни. Розбита його армія ґрасує одначе по селах і рабує населення.

Кантонська армія, позбувшися одного ворога, застала вже другого готового до бою. Є ним манджурський диктатор Ченґ. Яких 40,000 жовнірів Ченґа заняло позиції в околиці Шанґаю, а з кождим днем їх сила збільшується. Армією проводить сам Ченґ.

Кантонці згромаджують рівнож і свої сили. Рішаюча боротьба о посіданне Шанґаю відограється біля місцевости Сунґкіянґ, яка віддалена на 20 миль від Шанґаю.

В самім Шанґаю покликано чужинців до армії в цїли оборони чужинецьких концесій, зглядно життя і майна чужинців. Рівнож відликано там страйк і робітники повернули до роботи. В самім місті між хінським населеннєм зросли симпатії до кантонського уряду. Ненависть до ґенерала Суна збільшилася на велику міру головно через те, що з його рамени страчено підчас страйку яких 100 невинних людей.

ФРАНЦІЯ РАТИФІКУВАЛА ДОГОВІР З АМЕРИКОЮ В СПРАВІ ПРИПИНЕННЯ ДОВОЗУ АЛЬКОГОЛЮ ДО АМЕРИКИ.

ПАРИЖ, 24. лютого. — По дворічній проволоці ратифікував остаточно французький сенат без дебати договір, який заключив в 1924 р. державний секретар Гюз з французьким амбасадором Жісерандом в справі нелеґального довозу алькоголічних напитків до Злучених Держав. Договір установляє 12 милеву границю, а не так як було досі, що можна було контролювати кораблі тільки на три милі від берега.

НАГИЙ ЧОЛОВІК В ЮГОСЛАВЯНСЬКІМ ПАРЛЯМЕНТІ.

БІЛГОРОД, 24. лютого. — В югославянськім парляменті сталася подія, якій подібної годі знайти в анналах всіх парляментів всіх часів.

Хорватська селянська партія враз з сербськими демократами повела опозицію супроти уряду за терор, якого допускався уряд при послідних виборах. Найбільше атакували міністра внутрішних справ Максимовича. Коли міністер заперечував всім закидам опозиції, називаючи їх безпідставними, зявився нагло між послами нагий чоловік, який не мав на собі буквально ніякого накривала. Пані в льожах і на ґалерії піднесли крик, в парляменті повстав рівнож такий гамір, що через 20 минут не було можна чути нічийого голосу, а тільки загальний верескі шум. Не помагав дзвінок, взиваючий до порядку. Треба було засіданне закрити.

Показалося, що тим нагим чоловіком був урядовець Іван Рішич. Комісар поліції Соколович казав його побити за те, що він не голосував на урядову лісту, а тільки на опозиційну. Побили його так сильно, що він стояв перед послами цілий в синяках і крови. Плював рівнож кровю.

Ця подія буде дорого коштувати уряд. Правдоподібно Максимович буде мусів уступити, хоч він тепер права рука короля. Але й проти короля зростає опозиція. Незадоволені з него самі Серби по тій причині, що він надто мішається до політики.

ХОЧУТЬ ДОПУСТИТИ ЖІНОК ДО АНГЛІЙСЬКОЇ ПАЛАТИ ПАНІВ.

ЛОНДОН, 24. лютого. — Вискавнт Естор хоче внести в палаті лордів біл в справі допущення 14 шляхотських жінок-пірів до палати лордів. Естор заявив, що палату лордів вважають в Англії не за інституцію, яка видає закони для 40,000,000 населення, але за мужеську святая святих, за ґолфовий клюб і то ексклюзивний, призначений тільки для полковників в відставці.

Жінки знова подавали, що коли вони ввійдуть до палати лордів то лорди не будуть хропіти на засіданнях, а більше звертати увагу на те, про що йде мова. Инші заявляли, що теперішні часи виказують, що в многих випадках жінки дивляться на справи яснійшими очима, як чоловіки.

ЛОНДОН НЕ ПОДІЛЯЄ ЦІЛКОМ ҐАДОК ПРЕЗ. КУЛИДЖА.

ЛОНДОН, 24. лютого. — Офіціяльний Лондон в засаді не противний пропозиції Кулиджа в справі розоруження на морі. Але на всякий случай Велика Британія хоче задержати всі свої кружляки. А кромі того мусить поспитати доміній о їх ґадку. Знова домінії не будуть одної думки. Канада і Полудснева Африка заявляться по всякій правдоподібности за пропозицією през. Кулиджа, а Австралія і Нова Зеляндія будуть проти неї. Супроти того кожда домінія буде відповідати Вашінґтонови на власну руку.

РОБІТНИЧИЙ КАНДИДАТ ВИЙШОВ ПОСЛОМ В КОНСЕРВАТИВНІМ ОКРУЗІ.

ЛОНДОН, 24. лютого. — В Стурбрідж Дивижен оф Вустершайр, який є родинною місцевостю консервативного преміера Болдвина, вийшов при послідних виборах послом до парляменту кандидат Партії Праці, який побідив величезною скількостю голосів консервативного і ліберального кандидата.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Загряницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

БРАТ НА БРАТА

Нема між нами такої людини, яка раділа би з тої домашної боротьби, яка повстала в Америці з приводу того, що вірні укр. греко-кат. церкви не хотіли дати вжити церкви для пропаганди за царським ґенералом Скоропадським. Тому всі ті, яким дорога українська справа, які будували в Америці народні організації і організували наш нарід, є за тим, щоби ту боротьбу довести чимскорше до щасливого кінця. А той кінець уявляємо собі в першу черґу так, що Українці католики в Америці звільнили би греко-кат. церкву раз на все зпід польських впливів і діпняли би того, що укр. греко-кат. церква не спинювала би нашого національного визволення, а тільки його приспішувала, що вона не прибивала би народного життя тут на еміґрації, а тільки його поглибляла, що вона нас не розєднувала, а тільки обєднувала.

Наші народні організації, наша правдиво народна преса і всі свідомі люде докладають всіх зусиль, щоби з приводу тої боротьби не було між нами ніякої демор..зації, щоби наш нарід з тої боротьби вийшов більш свідомим і поступовим та набрав віри в свої власні сили. Всі забирають свій голос в тій боротьбі. Заговорити мусіло і духовенство. Домагався він його голосу сам нарід, самі вірні, бо й вони раді би почути від них їх правдиву думку. А до того духовенство цеж частина нашої інтелігенції, цеж ті, які мають претенсії до цего, щоб їх нарід слухав, цеж ті, яким не може бути байдужна ні справа церковна, ні народна; це ті, о яких вуха відбиваєть щоденно та наша боротьба на місцях і які несуть велику частину відвічальности за те все, що тут коїться. Тому то духовенство мусить рівнож заговорити. Мовчати може хиба тільки той, в кого не залишилося ні крихітки любови не тільки до свого народа, але й до своєї церкви. І тому слушно горстка священиків, скликуючи загал укр. греко-кат. духовенства на наради, відозвалася до своїх братів словами Христа: Не будьмо німими псами.

Та видно, що й того всього ще замало, бо в тій так важній хвилі церковний провід заказує знова зїзд. Нема вправді епископа, але його дух перенісся на канцлера о. Ващишина і той висилає указ заборони. Везе його о. Лотович, відчитує зібраним на наради своїм товаришам-священикам і урочисто відходить. Ото терором пробують знова розбити добрі наміри тих священиків, що раді би довести іміґрацію до згоди. Самі нічого не роблять і другим не дають. Коли одні радять, другі розбивають. Брат йде на брата.

Та добре й те знати, хто народови брат, а хто ворог. Це влекшить нам всім боротьбу, бо ворог не є прецінь братом.

СТАН ТРАНСПОРТУ В РОСІЇ

Відомо, яке велике значіння в економічному життю сучасних держав має комунікація. Ми навіть не можемо собі уявити, що сталосьби в Америці, якби тут припинилася на пару тижнів комунікація. Такі великі міста як Ню Йорк, Шикаґо, Філаделфія та інші напевно почалиб вимирати з голоду. Навіть фармери зазналиб немало лиха, не маючи спромоги ні привезти собі нічого з міста, ні одвезти до міста свої продукти.

Особливе значіння в сучасній комунікації має перевіз людий та вантажу зелізницею. Розвитком зелізничих шляхів можна зміряти економічний стан кождої держави. Він іде тісно в парі з розвитком економічного життя країни, з розвитком її богатства та заможністю населення. Найліпше економічно розвинені країни, як Німеччина, Америка, Анґлія, Бельгія мають найліпше уряджені шляхи. І найбільш відсталі економічно країни, як республики Південної Америки чи держави в Азії, чи навіть бувша російська держава майже зовсім зелізниць не мають або мають їх в порівнанню до територій та населення занадто мало.

Росія завжди визначалася економічною відсталостю. Тому її сіть зелізниць була слабо розвинута. Всі польові шляхи були в такому застрашаючому стані, що коли Німці в часи війни перейшли на територію Росії, то жовніри дивувалися, як се Москалі зуміли так швидко зіпсувати шляхи; вони навіть не могли собі уявити, як може держава істнувати без добре уряджених шляхів. В Злучених Державах і в Канаді починає процвітати життя на бувших пустарях там, куди проведена зелізниця.

Нема що й говорити, яке значіння мають зелізниці в сучасних війнах. Росія програла війну з Японією тому, що не могла відвезти на далекий фронт своєчасно ні людий, ні знарядів, ні поживи, бо мала лише одну зелізницю на яких шість тисяч миль. В останній війні шляхи відограли мабуть ще більшу ролю. Росія хоч мала невичерпані запаси людий, поживи, корму для коней і т. д. не могла всього своєчасно та у відповідній скількости підвезти до фронту і тому часто терпіла поразки.

Теперішний большевицький уряд Росії видно знає добре потребу шляхів, коли він, захвалюючи свої успіхи в будуванню „нової соціялістичної держави", межи иншими своїми економічними „досягненнями" висуває наперед свої досягнення в зелізничому промислі.

До війни Росія щодо густости сітки своїх зелізниць була 5 разів біднійша від Німеччини та 7 разів біднійша від Америки. Се абсолютно не задоволняло потреб транспорту, які росли з кожним днем. Щоби сяк-так догнати той зріст потреби, що виникав з природного економічного розвитку Росії, їй треба було щорічно будувати не меньше 6 тисяч верст нової зелізниці. Війна, а потім революція припинили те будування. Большевицький уряд у тому зглядї остав далеко за царським, як се видно з того, що в 1913 році Росія витратила на будування нових зелізниць 400 міліонів рублів, а большевики асигнували на ці потреби в 1926—1927 році лише 30 міліонів, себто в 13 разів меньше.

В якому стані находяться старі зелізниці і що робиться для їх поліпшення? Тут знову пусті виґуки говорять про знамените поліпшення, а числа говорять друге.

На кінець 1926 року на російських зелізницях було 11,200 льокомотив (паротягів), а перед війною їх було 20,000. Товарових ваґонів в 1926 р. було 390,000, а перед війною 570,000 штук. Пасажирських ваґонів в 1926 році було 16,500, перед війною 200,000.

Подивімся далі, як цей руховий склад зелізниць поповнюється при большевицькій господарці. В 1926 році збудовано нових 200 паровозів. До війни пересічно на тихже заводах будувано річно по 1000 нових льокомотив. Тепер будується річно нових товарових ваґонів та відновляється 3,500 штук, а до війни тіж заводи випускали пересічно 45,000 штук у рік.

Полотно (тор) зелізниці теж потребує постійної направи. Треба зміняти шини, пороги, які гниють та трухлявіють, викидати та давати на їх місце нові. До війни рік-річно міняли на нові 19 міліонів порогів. В останній же рік, як самі большевицькі інженири підраховують, на зелізницях є 46% перележалих порогів, які загрожують катастрофами.

До речі можна тут додати, що до свого часу облетіла пресу вістка, що якийсь фаховець „таваріщ камуніст" винайшов спосіб на довше зберігати зелізничі пороги. Його способу вжили щось до 20 міліонів порогів, але за пів року пороги зовсім перетрухлявіли й довелося їх викидати. Про факт „ґеніяльного пролетарського винаходу" писала вся большевицька преса, а вже коли викидали ті ґеніяльні пороги, то лише коротенько про це згадувалося в спеціяльному зелізничому журналі.

Таке саме спостерігається із зелізничими шинами. Вони теж вже дуже потріпані, побиті, а заміна їх новими йде далеко повільнійше ніж їх псуття.

Большевицький фаховець для транспорту А. Халатов в спеціяльнім транспортовім журналі так характеризує стан зелізничого господарства: „Занедбання в транспортовому господарстві досягнуло тої межі, яка вимагає до себе величезної уваги, бо транспорт може стати зовсім нездібним для безпечного руху по зелізницях." Куди вже їти далі з небезпекою на большевицьких зелізницях, коли вже тепер там на кожні сто тисяч верст пробігу потягів випадає майже сім нещасливих випадків, тоді як в році 1913. було їх один пів, тоді як тепер в Анґлії 0.10 випадків, у Франції 0.37, а в Німеччині 0.77.

Про бруковані шляхи треба сказати, що їх тепер майже немає. Водяний транспорт зменьшився так: для вітрильних кораблів на 60%, а для парових на 80%.

Сей тяжкий стан транспорту і пояснює, чому то большевиків у білу горячку кидає на кожду згадку чи виґадку, що хтось іде на них війною.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Кв. — Чому Ваша поезія не пішла? Просто, се не була поезія.

Н. Пас-ний. — Після американського бюра переписи, в 1920. році найбільшими містами в Злучених Державах були отсі міста (в порядку їх величини): Ню Йорк, Шикаґо, Філаделфія, Дітройт, Клівленд, Ст. Луис, Бостон, Болтимор, Питсбурґ, Лос Анджелес. За ними йдуть далі: Бофало, Сан Франциско, Милвокі, Вашинґтон і т. д.

Свящ. В. А. Каськів. — Редакція припинила друкувати Спогади старшини Василя Боброва (Смутного) через не дугу автора. Сподіємося, що за кілька днів редакція дістане дальшу частину споминів. Редакція вдячна Вам за Ваші уваги про відношення читачів до наших фейлетонів.

ВІДГУКИ НА ДОПИСИ.

Гр. Титанич з Филаделфії звертає увагу, що в звітку на рад Січовиків уже два рази було подане, що його перше імя Михайло, тоді як його перше імя Василь.

Гр. Іван Павловський з Янґставн, Огайо, звертає увагу, що в дописі про коляду на Рідну Школу пропущено зі спису жертводавців імя Романа Ґіля, котрий зложив жертву в сумі 1 доляра.

ДОМІНІЯ ПОМАГАЄ ЛОМИТИ ЗАКОН.

В понеділок, 14. лютого, зачалися у Виннипеґу переслухання перед комісією, назначеною домініяльним правительством для провірення надужить в департаменті мита. Комісія відбувала доси переслухання в инших західних провінціях Канади. Початок у переслуханнях зробив ґенеральний правник провінції, Р. В. Крейґ, сензаційними закидами, що під охороною департаменту мита відбувається незаконне присилання алькоголічних напоїв до Манітоби. Так само відбувається незаконне експортовання тихже напоїв при помочі урядовців департаменту мита і на основі їх пермітів.

В. Будзиновський.

ДУХИ.

Оповідання.

(4)

— Мій муж до бюра не ходить, він професор. — Гайдишева пояснила цілком непотрібно.

— То піде просто до школи.

Гайдишева подякувала, всунула ключникови в руку корону і вийшла. Сіла на фякра і поїхала до хати. Ні на сходах, ні під дверми Гайдиша не було.

— Може справді піде просто до школи? — подумала, коли увійшла в хату. — Як не прийде до пів до осьмої, піду до школи.

Ледви се подумала, як хтось заковтав у двері. Вона обледеніла.

— Може хтось приходить з вістю, що він нагло помер?— подумала.

Ледви жива підійшла до дверий і відчинила. На порозі стояв Рильський. Не міг прийти з такою страшною вістю, бо був усміхнений.

— Ви може знаєте, що сталося з моїм Ромком? — спитала. — В ночи цілком не був у хаті.

— Здоровий, як риба, — Рильський відповів. — Зараз прийде.

— Деж він був цілу ніч? Може з вами?

— Був зі мною. Чи, радше, у мене. Нині він у мене спав.

— У ваас? Маючи свою хату?

— Бо, знаєте, пані, сталося таке. Саме на сходах його вхопили корчі. В шлунку, чи в кишках.

— На обід була ковбаса! — мабуть йому ковбаса все пошкодить. Ну, і що далі?

— Я його взяв до себе, бо маю добрі кроплі. А що болі не зараз попустили, він лишився у мене. Вже цілком перейшло.

— Чомуж ви не привели його сюди, або бодай не прийшли сказати мені?! — Гайдишева крикнула сердито. — Я цілу ніч дожидала його. Троха не збожеволіла.

— Бо він не хотів тривожити вас. Ви були би гадали, що він вмирає. А так ліпше було вам думати, що він сидить веселий десь в якімсь шинку..

— Я, Камцю, вже цілком здоровий, — обізвався Гайдиш, що виринув з поза плечий Рильського.

Гайдишева сама не знала, що їй тепер діяти. Вилаяти мужа, чи радісно кинутися йому на шию. Відвернулася і відійшла, полишаючи обох на порозі.

— Вже буде добре, — Гайдиш сказав до Рильського. Стис його руку і пішов за жінкою.

Вона станула перед ним і довго позирала на него очима, з котрих била лють і погорда. Зразу хотіла йому сказати, як то вона компромітувала себе, біґаючи за ним до ратунковоі стації і до поліційних арештів. Але їй соромно було, хоч би власному мужеви виявити се. Соромилась за себе і за него. Гадала, що він буде звинятися, але він мовчав. Стояв, потупивши очи в землю і мовчав. Її взяла така лють, що крикнула:

— Чи ти не знаєш, що я боюся духів?! Як мені ще раз прийдеш по десятій до дому, то... то дістанеш в писок! Розумієш? В писок дістанеш!

Гайдиш не відповів нічого, бо чув, що заслужив собі на се. Жінка відвернулася і пішла робити каву.

Цілий тиждень, цілий довгий тиждень Гайдиш вечерами не виходив нікуди. Вечеру звів дома, випив дві фляшки пива, попрочитував часописи і лягав спати. Вже й сам став думати, що пиво дома, хоч не цілком смакує так, як в шиночку, майже таке саме, як „під трема коронами", або в иншім шиночку. Що йому хибувало, то лиш той задушливий воздух, веселе товариство і рух.

Одної днини ніяк не міг прийти на вечеру, яку жінка все давала о годині осьмій. Нині була велика конференція. Жінка Гайдиш дорахувала рішився. Се дала про се, отже й не ждала щоби він був у хаті вже о годині осьмій, або хоч би й о девятій. Всеж таки не сумнівалася, що прийде найдалі о десятій.

— Чи маю лишити вечеру?— спитала, коли муж відходив. Спитала таким тоном, котрий виключав заперечуючу відповідь.

— Очевидно! — муж відповів, бо й сам не думав, що відважиться прийти по десятій.

На щастє, чи нещастє, Гайдиша конференція скінчилася ще перед годиною осьмою.

— Жінка сподіється мене найскорше по годині девятій— думав.— Я мав би час бодай до пів до десятої. Бурі не буде, бо була би вдоволена, що я взагалі переміг себе і прийшов перед десятою, що як вона думала би, я до шинку взагалі не поступав... Але, чи переможу себе? Там буде товариство. Забалакавшися, я готов забути глянути на годинник. Десята непомітно мине і нещасте готове... Хиба піду просто відси до хати!

Вийшовши зі шкільного будинку, Гайдиш станув перед дверми і думав, куди йому звернутися. На право, де була його хата, чи на ліво, куди стелилася дорога до пільзнера просто з під чопа? Одна сила, страх перед авантурою дома, тягла його на право. Друга сила, давна привичка, тягла його на ліво. Він далі стояв неподвижно, бо обі сили однакові.

Нараз почув за собою голос:

— Ти чого стоїш? Не знаєш, куди дорога під три корони?

Гайдиш дорахував рішився. Се був голос його товариша, сусіда і комірника Рильського. Рильський був філістер, значить, в очах його жінки порядний чоловік і примірний муж. По шинках не волочився, до хати вертався скоро. Лише тоді, коли була конференція, вступав до шиночку, посидів годину-дві, і тверезий вертав до хати. Гайдиш знав, що як жінка почує, з ким він був на пиві, то ніякої авантури не зробить.

— Але я до хати вертаю перед десятою, — Гайдиш застеріг ся.

— Я все так вертаю. Вернемося оба разом.

Пішли оба. Прийшли до шинку і сіли за столом, поки що ще ніким не обсадженим.

— Скажи мені, що тобі тоді сталося? — Рильський спитав Гайдиша, коли пиво вже стояло на столі. — Се для мене загадка. Чого ти вліз до моєї хати і не накинувся на мене? Зразу я гадав, що ти пяний. Але зараз показалося, що ти був цілком тверезий.

— Я сказав би тобі, як би ти задержав для себе, — Гайдиш відповів. — Як би ти пустив далі, то я став би посміхом у людий. Може й в газети пішло би.

— Деж би я розказував таке. Я тільки сам хотів би знати, бо та буча, яку ти у мене счинив, є для мене справді великою загадкою.

— Може далі не понесеш, але своїй жінці скажеш. Як буде знати одна баба, то зараз, ще тої самої днини будуть знати всі инші баби у Львові. За два-три дни будуть знати всі мої школярі. Тоді мені до школи не показуватися.

— І жінці не скажу!

— Слово?

— Слово чести, — Рильський сказав, подаючи Гайдишеви руку.

— Я був пяний, — Гайдиш розпочав розказувати. — Не дуже, але на стільки, що вертаючи до хати, я забув числити степені сходів. Замість задержатися на першім поверсі і звернутися до моїх дверий, я заліз аж на другий поверх і опинився перед твоїми дверми. Я був тої думки, що то двері до мого мешкання.

— Чи ти може намагався відчинити мої двері твоїм ключем? — Рильський спитав. — Бо, як добре тямлю мені видалось було, що хтось до моїх дверий добувається. Я й жінку питав, чи не чує. Коли стукіт не повторився, я погадав собі, що то може миші, або той дух, котрий майже що ночи по сходах товчеться.

— Ти справді віриш в духи? Не соромно тобі?

— Та соромно і я нікому про ті духи не розказую. Але, що вони ходять, і майже що ночи по наших сходах товчуться, свята правда.

— Се мабуть коти.

— В нашій камениці нема ні одного кота. Чужий не прийде, бо брама на ніч зачиняється, стрих зачинений. Я так страшно тих духів не боюся, але вони таки є. Кажу тобі, що є.

— Плетеш дурниці. Може то хто, тай товчеться. Ти гадаєш, що то дух. Ось, як би була не виснилася моя справа, то ти знов би був мав доказ, що по хаті товчеться якийсь дух.

— Тоді я справді мій жінці сказав, що то може напасть духа.

— Тож то. Я почув голос, якогось мущини, себто твій голос. Щож я міг тоді подумати собі? Скажи сам, що!

— Що у тебе хтось є, якийсь мущина.

— Скажи ліпше, що у моєї жінки, бо мене тоді не було дома.

— Я не хотів сказати так, але ти міг так думати.

— Не тільки міг, але й думав. Тепер соромно мені, але тоді, по пяному, я так думав. Я рішився скарати руїнника мого родинного життя. Знайшовши в сінях мітлу, я взяв її і під дверми засів на него. Дожидаючи його, я всньув. Решту сам знаєш.

— Знаменито! Як би я був белетристом, то мав би готову фабулу повісти, або для театру вшкварив би комедію. Сю пригоду мусимо запити... Кельнер, фляшку ренського!

— А не разкажеш нікому?

— Борони Боже! Я не ляпа. Запемо!

— Може би се ренське прийшло троха пізнійше, аж зімо щось. Я голоден. Але, хоч би й був ситий, то я мусів би зїсти порцію добре пришквареної ковбаси. Я таку ковбасу дуже люблю і у нас вона бувала все двічи в тиждень. Як не на обід, то на вечерю. Сего тижня не було, і моя жінка заявила мені, що вже ніколи не буде.

— Чому? Шкодить їй?

— Їй не шкодить, але вона гадає, що шкодить мені.

— Поясни їй, що ні.

— Пропало. Я сам спімався. Щоби вибрехати себе, я двічи сказав був їй, що маю страшні болі шлунка і кишок. Случай хотів, що саме в ті дни у нас була ковбаса. Жінка додумалася до того, що ковбаса дуже мені шкодить, та що я від тої ковбаси можу вмерти. Завзялася, ковбаси не дає, тай годі! Тут ковбаса звичайно дуже добра. Попоїм, випю пару бомб пільзнера, бо безпосередно по ковбасі лиже пиво добре смакує. При ковбасі горівка, по ковбасі пиво. Твоє ренське вино прийде аж опісля.

(Конець буде.)

ЗІ СПОРТУ.

БОРБНИЦЬКА БОРОТЬБА В НЮ ЙОРКУ.

В понеділок, дня 28. лютого, відбудеться в нюйорській арморі на 34. улиці боротьба межи двома сильними борцями „кавбойом" Мондтом а Пет Мек-Гилом. Послідна боротьба сих борців викликала велике зацікавлення, і Мек-Гил тоді малощо не положив „кавбоя" Мондта; в хвилі, коли всі думали, що „кавбой" програв, сей зірвався і несподівано положив Мек-Гила на лопатки. Боротьба тревала одну годину.

Сього самого вечера буде боротись український силач Гаркавенко з індіянським принцом Вінго.

ГАРКАВЕНКО БОРЕТЬСЯ В СИРАКЮЗ, Н. Й.

Українці міста Сиракюз будуть мати нагоду побачити великого українського силача Гаркавенка, котрий буде боротись в Сиракюз в пятницю, 4-го марта в гали великої Арени на Салина ул. Противником Гаркавенка буде Берні Андерс, знаний силач з Сиракюз. Боротьба буде до побіди. Також будуть виступати і другі борці. Запрошується Українців прийти подивитись на боротьбу Гаркавенка. Початок о годині 8.15 вечер.

ГАРКАВЕНКО БОРЕТЬСЯ В НЮАРК, Н. ДЖ.

Українська кольонія в Нюарк, Н. Дж., буде мати нагоду побачити Гаркавенка, котрий буде боротися там у вівторок 1-го марта в гали під ч. 278 Ню Йорк Евня. Його противником буде польський силач Сем Скорський. Борба буде аж до побіди. Буде боротися там також побідитель Владка і Сташка Збишків поляк Стасяк та кавбой Тотс Мондт і другі борці. Менажер Жак Пфефер устроює ту борбу спеціяльно в тій гали, щоби було плизше для нашої публики прийти та привитати Гаркавенка. Не забудьте: вівторок, 1. марта в Нюарку.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ШАНУЙМО СВОЮ ЧЕСТЬ.

Підчас збірок жертв на всякі добродійні або патріотичні ціли случається часто, що людина, не маючи при собі гроша, заявляє, що вона стоїть за справою та готова зложити жертву. Часто такий чоловік навіть виразно обіцяє, кілько він думає зложити на згадану ціль, або як то кажуть, здекляруе жертву.

Як можна було заввважати, послідними часами сі деклярації ввійшли дуже в моду. В сьому певно не булоби нічого злого, але знова показалося, що частенько таких деклярацій люди надуживають. Каже чоловік, що він не має гроша, та обіцює зложити якусь там суму, але своєї обіцянки він не виконує. Я бачив в одним відділі Українського Народного Союза таке, що виступає громадянин підчас збірки на Сиротинець У. Н. С. та обіцює 10 долярів. Громадяни дають йому браво за щедру жертву. Громадянин гордо сідає на своє місце, але відтак зі списку жертв показується, що він зложив лишень 2 доляри.

Я думаю, що так поступати не повинні. Як ми обіцюємо то ми й повинні свою обіцянку виконати. Хто не виконує свого слова, той показує, що він свого слова не шанує, а хто не шанує свого слова, той не шанує своєї чести.

Я певний, що сі мої прості слова переконають того громадянина, за котрого я говорю та що не треба буде його імени подавати до відома, бо він скоро поспішить поправити свою похибку. Щоби не давати ніяких натяків, хто се такий, я позволю підписатися просто

Свій.

НЕ КОРИСТАЮТЬ З НАГОДИ.

Минувшого тижня филадельфійське товариство Української Молоди оголосило в часописах і розкинуло летючки, повідомляючи всіх Українців, що відкривається школа англійської мови, де мали вчити компетентні українські вчителі. Товариство обіцювало відкрити відділи школи у всіх тих дільницях, в яких впишеться більше як десять аплікантів. Було дано до відома, що вписуватись можна кождого дня послідного тижня, від 10-тої години рано до 9-тої години вечером, а крім того ще й в неділю від 12-ої до 2-ої години по полудни. Місце вписів було подане в часописах і в летючках. Та щож з того?

На великий жаль, вписалися тільки дві робітниці, а многі инші правдоподібно чекали, щоби вписатись трошка пізнійше, бо як нам подають, було кількайцять людей, що питались членів Шкільної Ради чи можна би пізнійше записатись.

З огляду на брак учеників через недбалість наших людей, Товариство Української Молоди змушене є закинути навчання своїх людей і залишити відкиття школи до того часу, аж самі люде захочуть мати свою безплатну школу. Чи так повинно бути?

Одні дають добру волю, охоту і посвяту, а другі залиніві навіть користати з того! Крайна пора покінчити з тою ліню і байдужністю.

Сильвестер Черняк,
Филаделфія, Па.

МУДРИЙ СУДДЯ.

(Казка).

Мудрий скоро найде на всьо спосіб. Те, над чим другий мусить собі добре голову мозолити, мудрий розвязує легко і скоро. Ось вам примір:

В Арабії жив бідний Араб. Сей Араб, умираючи, сказав до своїх трох синів: „Все, що я маю — 17 верблюдів, лишаю вам. Поділіться так, щоби найстарший дістав половину, середущий третину, а наймолодший девятину.

По смерти батька, сини почали думати над тим, в який спосіб мають поділитися.

— Я — сказав найстарший — беру девять верблюдів.

— Прецінь половина з 17 не є 9 — казали брати — візьми 8 верблюдів.

— Прецінь половина з 17 не є 8 — перечив найстарший — а є лишень 8 і пів: то щож: чи будемо одного верблюда ділити на половину?

Радилися довго, вкінці погнівалися тай далі до суду.

Коли прийшли перед кадого (так називається в Арабії суддя), оповіли йому цілу справу.

Суддя вислухав, подумав і сказав:

— Знав я вашого батька. Любив я його, бо був чесним чоловіком. Тому для його памяти не хотів би я, щоби його сини сварилися за бідний маєток, котрий він лишив по смерти для вас. Не можу вас в инший спосіб порадити, як лише так, що вам подарую одного верблюда, а тоді скорше поділитеся.

Сини подякували сердечно кадому, вернули до дому і зачали ділитися.

— Тепер є вже верблюдів 18. Половина мені, то є 9, беру для себе, — сказав найстарший.

— Трета часть з 18, то є 6 — беру собі, — сказав середущий.

— А я, — сказав наймолодший — беру 2 верблюди, бо девята часть з 18 є 2.

Коли вже поділилися, поглянули здивовані оден на другого і питаються:

— То що?

Оден верблюд лишився і то якраз той дарований.

— Що то за диво: коли не було верблюда, то ані руш не могли ми поділитися, а тепер ми задоволені і ще верблюда маємо, якого віддамо кадому.

— Справді в инший спосіб не могло статися, — сказав по хвилині найстарший. — Половина з 18 є 9, 9 а 6 є 15, до того дочислити 2 наймолодшого брата то буде 17. Отже того 18-го треба віддати.

— Що то значить спосіб! — сказали браття і вихвалювали суддю, що так добре їх розсудив.

Андрій Никорчук,
Бріджпорт, Конн.

„СОЮЗ БЕСАРАБЦІВ" ЗА КОРДОНОМ.

Скріплення фашистської диктатури в Румунії, що віддала тепер Бесарабію і Буковину, немов яку африканську кольонію, під чобіт фашистського генерала Рашкану, спонукало всі бесарабські еміґрантські товариства й обєднання, що існують в Німеччині, Франції, Австрії та по инших краях, зареагувати відповідно на дику сваволю боярських посіпак.

Так скликав „Союз Бесарабців" у Відні дня 28. 1. ц. р. віче, на яке прибуло крім Бесарабців чимало утікачів инших національностей з Румунії. По вислуханню докладних рефератів, українською, російською та німецькою мовами, що вичерпуючо схарактеризували т. зв. „бесарабську систему", яка після 9 літ боярського терору привела цвитучу колись країну в сумне цвинтарище, принято одноголосно протест-резолюцію, з якої подаємо уривки:

„Після 9 літ боярської окупації Бесарабії, що наступило по зломанню Румунією віроломно всіх договорів і заяв, які вона дала, заврюючи Европу, що вона лише тимчасово обсаджує Бесарабію, — теперішнє положення Бесарабії рівне смерти, де скасовано не лишень свободу й право, але також і всяке господарче життя; індустрія і торговля між бесарабським населенням цілковито придавлені. Здобутки східно-европейської революції, що дали Бесарабцям панську землю, відібрано насильно селянам і повернено назад боярам, а теперішний режім в Бесарабії приковує селянина як нового раба до панської землі. Воєнні реквізиції, офіціяльний щоденний грабіж, адміністративна сваволя і нечувані податкові налоги привели бесарабське населення в стан постійного голоду й нужди. Хвороби, як пелягра, туберкульоз, сифіліс і масовий алькоголізм, піддержуваний державним фіском, косять і вимориють бесарабське населення. Зате Бесарабія кишить від мас війська, жандармів і агентів сигуранци, котрі завели тут найстрашніший вид оскаженілого білого терору. Всякі спроби організацій селян і робітників душить кріваво в корінї, а навіть й самі скромні спроби всякого культурного життя національних меншостей переслідується як державну зраду. Та стогін і кров катованих і вбитих Бесарабців знаходять собі дорогу закордон і заохочують Бесарабців-еміґрантів до дальшої боротьби за освободження Бесарабії від боярського терору і в цій боротьбі за волю подали собі руки всі Бесарабці. Але їх найбільшою надією на успіх є існування по той бік Дністра вільної, молодої Молдавської радянської республіки".

ПОДАТОК ВІД БРЕХНІ

(Турецька сміховинка).

В одному східному царстві сказав раз великий везир сумно до свого володаря:

— Всемогучий султане, я дам собі голову відрубати, коли в твоїх державних касах найдеться ще бодай один-одинокий цехін.

Каліф запінився з люти, копнув свого найвищого слугу пантофлем у живіт, що аж той високий достойник покотився на подушки і згубив турбан. У страшнім гніві могучий володар усіх правовірних викликнув.

— Вистарайся мені золота, ти ослячий виродку, відкіля хочеш! Чи то я маю старатися, щоби каси були повні, чи ти? Чи то я є великим везиром, чи ти? Чи мої любі жінки мають терпіти голод, зректися дорогоцінностей і шовків, тому, що ти не вмієш вистаратися грошей? Чи я маю жити бідно наче який сторож? Великий везире, даю тобі один день і одну ніч до надуми, щоби ти винайшов спосіб, аби мої скрині були повнісенькі грошей. Коли воно тобі не вдасться, то тебе жде шовковий шнур!

Везир кинувся до ніг свого пана й заголосив:

— Всемогучий володарю, великий султане всіх вірних, хай Аллах знищить твоїх ворогів! Нарід угинається під твоїми податками: не їсть ні одного зерения соли, ні крихітки хліба, ба не пе ні трошечки води, на який не тяжілаби данина для каліфатської каси. Глянь, ти прикрасо людського роду, нарід твій збіднів під твоєю твердою рукою. Ніодин із твоїх підданих не тішиться вже спадщиною, бо ти домагаєшся її. Ніхто не хоче вже бути богатим, бо твої екзекутори забирають йому те, що він з тяжким трудом заробив. Нарід стогне під твоїми податками, пане, і вже не радіє життєм. Хай Аллаг благословить тебе, пане — дай мені твій шнур!

Каліф слухав понуро, в його очах замигтіло хитро. Бо він задумав забрати все везерове майно, колиб тамтой мусів умерти. Але він знав також, що в цілій державі не було хитрішого чоловіка, який хитромудро все знав вирятувати його з біди, все винаходив нові джерела доходу. І він сказав:

— Саліме башо, твому житю грозить небезпека, коли не придумаєш якихсь нових податків. Я сказав, а ти знаєш, що я додержую слова. Напружи твій старечий мізок, а ні, то —

Султан усміхнувся злобно, відхилив заслону і зник за нею. Відтам чути було звуки флейти і сміх дівчат.

Салім баша, великий везир, сидів на килимі, курив наргілю (водну люльку) і попивав запашну каву. При цьому ум його не надармо мучився, як вийти з біди. Мимоволі хапався за шию, начеб шовковий шнур здавлював йому вже віддих. Нараз за шестою люлькою і одинацятою філіжанкою мокки, підскочив не по музулманськи і скрикнув:

— Вже знаю! вже знаю! І пішов підсміхаючись до свого гарему, бо хоч йому звисала біла борода, то таки його серце любило все, що є гарне на цьому світі, хай буде слава Аллахові!

На другий день везир із веселим лицем явився перед своїм паном. Той глянув на нього пильненько усміхнувся вдоволено тай кинув у кут синій шовковий шнур, що лежав на стільці. Колись таки мусить умерти старий. Отже та спадщина не пропаде йому. І Салім баша став говорити:

— Всемогучий пане і каліфе, я найшов спосіб, хай буде слава Аллахові, що твої каси будуть повнісенькі. Пане, Бог сотворив людей брехливими, хай буде йому слава і честь! Чиста правда рідко коли вдарить об твої вуха; з десятьох слів девять є брехнею. Я радив би **податок від брехні.** Армія невільників, тайних слуг твоєї і моєї волі, підслухуватиме розмови твоїх підданих, буде йти за ними і слідкувати їх, кожду брехню каратиме відповідно до маєтку брехуна. Пане, твої жінки і невільниці душитимуть у золоті і шовках, хай слава буде Аллахові!

Султан обняв свого везира. Лице його сяло і він сказав:

— Саліме, ти окрасо мудрости, ти дійсно розумне придумав! Я дуже, вдячний тобі! Зажадай від мене, що хочеш, а я сповню тобі!

Везир подумав про подібні випадки, коли він бажав грошей і посілостей, то тоді зараз падав жертвою екзекутора. І він сказав — здавлюючи важкий гнів — бо то був захланний чоловік, що з кождого податку вмів украсти собі трохи:

— Пане, я не бажаю ніякої иншої вдяки, як того, щоби подобатися твоїм очам. Твоя зичливість, твоя ласка, то для мене найкращий подарунок, який лише може подумати собі моє серце.

Тут очи каліфа блиснули сердито а заразом і весело і він крикнув:

— Саліме! На основі твого нового податку засуджую тебе — я знаю, що ти богач і маєш потайно закопані скарби — засуджую тебе на десять золотих цехінів, бо ти щойно сказав брехню!

Переляканий Салім боронився перед таким обвинуваченням і перед такою карою. Але як він присягнувся, що так а не инакше думає, султан підвищив кару на дальших десять цехінів. І так Салім заплатив зітхаючи, і зі смутком на серці вийшов із палати. А султан від тоді жиє собі в достатках. Завдяки везировій хитрости його каси взагалі ніколи не опорожнюються. **Бо Аллах створив людей брехливими, хай буде йому і слава і честь!**

ЖАРТИ.

— Чи тобі помагав хто при тій задачі? — питається учитель школярика.

— Ні.

— Але чи ти правду говориш?

— Тато зробив цю задачу сам один.

Марійка знову прийшла до школи невмивана. Це вже так розлютило вчительку, що післала дитину до дому, щоби мати вимила її чистенько. Годину пізніше вернула Марійка гарненько обмита, що аж любо і дала вчительці таке письмо: „Високоповажана Пані учителька післали мою донечку, щоби я вмила її. І то правда, дитина була дуже брудна. Але — покладім руку на серці, пані вчителько — чи ми миємося щодня?

Здоровлю щиро
Горпина Ватаманюк.

Учитель пояснює школярям:

— Отже, діти, я вже пояснив вам, що земля є кругла. Тепер хотівби я знати, чи ви зрозуміли мене добре. Ану, Івасю Хоминський! Уважай: коли ти станеш по середині міста й схочеш там копати діру, розумієш, і копаєш усе глибше й глибше, бо хочеш вийти на другім кінці — то де ти зайшов би?

На те малий Івась:

— Я зайшовби до заведення для божевільних.

— Скільки є заповідей божих, скажи Степане! — питається учитель.

— Десять.

— Дуже добре. А як одну зломиш, то що тоді?

— То ще лишиться девять, прошу пана професора.

Пятилітній Олесь бачить уперше літаючий у воздусі аероплян. Питається:

— Мамо, чи аеропляни мають також гнізда?

Прогибіція.

Лікар: Алеж, любий пане, я не можу так записати вам віскі, коли напевно не знаю, що вона вам конче потрібна. Якіж є ознаки вашої недуги?

Пацієнт (довірливо): А які радили би ви, пане доктор?

Пан спровадив новий рід заграничних бараболь і сказав свому огородникові посадити їх далеко від себе.

— Ну, Романе, чи ви посадили бараболі на таку віддаль, як я вам казав?

— Так, прошу пана, половину посадив я на пановім огороді, а половину на моїм, то вже є віддаль добрих півтора кільометра.

З Мексика.

— Чи ваш чоловік вийшов нині з дому в новім одязі?

— Так.

— Коли так, то мушу вам сказати сумну вістку, що цілий одяг зруйнований.

— Як жеж то?

— На вулиці кинув хтось бомбу й одяг вашого чоловіка розшарпало на куснi.

На балю.

Пані (до приятельки, яка саме ввійшла на салю): — Не знаю, що сталося цьому стрункому, високоволосому панові. Весь час поводився так, начеб хотів залицятися до мене, а тепер наразі удає, ніби не бачить мене.

Приятелька: Він певно побачив, що я ввійшла. То мій чоловік.

— Той пан Холявський, то страшно прикрий чоловік. Вчора вчепився мене такі все: „Пані, кілько вам літ?" Я сказала сорок три, то може лишить мене в спокою.

— Дуже добре ви зробили! Таким влізливцям то найліпше відразу сказати правду в очи!

ПОІМЕННИЙ ВИКАЗ ЖЕРТВ
НА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ УКР. НАРОД. СОЮЗА
за місяць січень 1927 року.

ВІДДІЛ 294.
Тов. „Згода" в Ровей, Н. Дж.

Жертва з каси відділу...$20.00
Жертви від части членів 22.25

Разом $42.25

Баюс Стефан	$1.00
Данилюк Адам	25
Демидюк Карп	1.00
Федірко Марія	1.00
Гуменюк Дмитро	1.00
Музика Стефан	2.00
Салецький Мих.	1.00
Вовк Павло	1.00
Салій Яків	1.00
Сеґіла Семко	1.00
Куришкін Анна	1.00
Куришкін Сергій	1.00
Гуменюк Йосифина	1.00
Калушик Колістрат	1.00
Масора Микола	1.00
Макович Яков	1.00
Нагрибецький Антін	1.00
Петрушко Юлія	1.00
Пекарська Олена	1.00
Салецька Агнешка	1.00
Демидюк Гелена	1.00
Яцик Іван	1.00

ВІДДІЛ 297.
Бр. св. Стефана в Барнесборо, Па.

Жертва з каси відділу...$ —
Жертви від части членів $9.00

Разом $9.00

Фасанич Іван	$1.00
Фісанич Стефан	1.00
Костура Константин	1.00
Махник Василь	1.00
Михальчук Мих.	1.00
Ревак Нестор	1.00
Шелестяк Гнат	1.00
Свербінський Дмитро	1.00
Войтович Тома	1.00

ВІДДІЛ 299.
Бр. о. Николая Стефановича в Бофало, Н. Й.

Жертви з каси відділу і від части чл. проголошено.
Дíслано від членів $3.00

Разом $3.00

Снайчук Микола	$1.00
Мальчос Василь	1.00
Одекюк Василь	1.00

ВІДДІЛ 316.
Тов. Вільні Козаки в Рочестер, Н. Й.

Жертву з каси відділу проголошено.
Жертви від части членів $76.00

Разом $76.00

Олексин Теодор	$1.00
Чугай Михайло	1.00
Данилишин Стефан	1.00
Геруля Томаш	1.00
Яськів Олекса	1.00
Кульчицький Конст.	1.00
Ковтун Петро	1.00
Кучмій Николай	1.00
Кравець Теодор	1.00
Кучмій Теодор	1.00
Луців Олекса	1.00
Маслій Данило	1.00
Пригода Яким	1.00
Полянський Михайло	3.00
Рудий Терефон	1.00
Рутило Сенько	1.00
Сендунь Никола	1.00
Білицький Кароль	1.00
Бойко Дмитро	1.00
Храновський Григорій	1.00
Джумак Михайло	1.00
Гой Данило	1.00
Гаврилів Михайло	1.00
Куций Теодор	1.00
Ладовський Павло	1.00
Лялька Николай	1.00
Лучишин Михайло	1.00
Маліновський Михайло	1.00
Магомет Николай	1.00
Мелик Іван	1.00
Новак Семен	1.00
Олещук Іван	1.00
Панчишин Яків	1.00
Петрів Андрій	1.00
Романів Іван	1.00
Скорохода Петро	1.00
Скробач Василь	1.00
Турчин Микола	1.00
Яцула Михайло	1.00
Мацьків Йосиф	1.00
Іванців Василь	1.00
Ґереґа Стефан	1.00
Татига Дмитро	1.00
Сенищин Петро	1.00
Петрів Петро	1.00
Чорний Григорій	1.00
Хованець Андрій	1.00
Гримарчук Михайло	1.00
Тимчук Лука	1.00
Шпирнак Николай	1.00
Мороз Павло	1.00
Стадник Стефан	1.00
Легкий Василь	1.00
Скорохода Дмитро	1.00
Крайовський Іван	1.00
Босий Юрко	1.00
Ґой Василь	1.00
Падучак Дмитро	1.00
Стрілець Николай	1.00
Кісіль Климко	1.00
Кубарич Николай	1.00
Івашків Стефан	1.00
Мудрик Петро	1.00
Паснак Іван	1.00
Ланчак Михайло	1.00
Дорофій Николай	1.00
Паньків Михайло	1.00
Плута Василь	1.00
Кучмій Семен	1.00
Висоцький Теодор	1.00
Пришляк Стефан	1.00
Рубашній Михайло	1.00
Ґурянський Володимир	1.00
Олійник Луць	1.00

ВІДДІЛ 326.
Бр. св. Івана Хрестителя в Авока, Па.

Жертви з каси відділу і від части чл. проголошено.
Дісланo з каси відділу...$50.00
Дíслано від членів 4.00

Разом $54.00

Колодій Николай	$2.00
Тронш Григорій	1.00
Ловців Михайло	1.00

ВІДДІЛ 357.
Бр. св. Михаїла в Нортумберлянд, Па.

Жертва з каси відділу...$ —
Жертви від части членів 5.00

Разом $5.00

Михайлівський Іван	$1.00
Пінтелей Теодор	1.00
Твардий Гнат	1.00
Возьний Андрій	1.00
Гопій Михайло	1.00

(Кінець буде).

Наші діти.

Хлопчик: Оленко, бавмося в тата і маму.

Оленка: Е ні, то занадто крикливе.

Поліційний комісар: А тебе що тут знову привело?!

Арештований: Два полісмени, пане комісар.

Комісар: Певно знову пяний.

Арештований: Так, пане комісар. Вони оба були пяні.

Молода господиня.

Чоловік: Серденько, ти чого плачеш?

Жінка: Від самого ранку скубаю того заяця, що ти застрілив його і ніяк не годен вискубати всього піря.

Чоловік: Так, так, я забув тобі сказати, що чотироніжний дріб справляється зовсім инакше, як двоніжний.